

KULTURUTSKOTTETS BETÄNKANDE

Omorganisering av landskapets kulturförvaltning

1995-96

nr 1

FR nr 16

SAMMANFATTNING

Landskapsstyrelsens förslag

Landskapsstyrelsen föreslår att landskapets kulturförvaltning skall förändras varvid kulturrådet ersätts av en särskild kulturdelegation. Ålands kulturdelegation skall framdeles besluta i kulturfrågor i enlighet med en fastställd rambudget.

Utskottets förslag

Utskottet omfattar landskapsstyrelsens förslag med några ändringar.

UTSKOTTETS SYNPUNKTER

Allmän motivering

Utskottet ställer sig positivt till att delar av kulturförvaltningen omorganiseras så att de viktigaste funktionerna samlas till en myndighet med viss beslutanderätt. Utskottet delar landskapsstyrelsens uppfattning att frågor som rör museiverksamhet och biblioteksverksamhet fortsättningsvis skall handläggas direkt av landskapsstyrelsens museibyrå respektive kultur- och biblioteksbyrå.

Fördelningen av kulturmedlen sker i en process med flera steg. PAF:s fördelningsråd skall ge förslag till fördelningen av PAF:s nettoavkastning enligt huvudändamål, däribland kulturell verksamhet. Landskapsstyrelsen gör på grundval av fördelningsrådets förslag och efter att ha hört kulturdelegationen ett förslag till kulturbudget. I enlighet med den av lagtinget antagna rambudgeten och med beaktande av landskapets kulturpolitiska riktlinjer och landskapsstyrelsens särskilda instruktioner samt efter förslag till fördelning av PAF:s fördelningsråd skall delegationen slutligt fördela de i kulturbudgeten upptagna medlen. (Se bilaga.)

Utskottet konstaterar att en viss överorganisering av fördelningsprocessen föreligger, med tanke på att fördelningsrådet involveras två gånger i processen. Utskottet anser dock inte att några åtgärder i detta skede behöver vidtas för att förändra fördelningsrådets roll i fördelningsprocessen.

Utskottet finner det positivt att delegationen fattar beslut i enlighet med den förda kulturpolitiken utan att egentligen styra densamma. Delegationen har, såsom kulturrådets efterföljare, fortsättningsvis möjlighet att påverka landskapets kulturpolitiska riktlinjer

genom sin funktion som berednings- och diskussionsorgan för landskapsstyrelsen.

Delegationens verksamhet blir i huvudsak mera omfattande än kulturrådets. Utskottet konstaterar att den utvidgade verksamheten står i samklang med den helhetssyn delegationen får.

Utskottet konstaterar att landskapsunderstöd för kulturella ändamål från och med 1993 helt och hållet finansierats med medel från PAF:s avkastning. Utskottet konstaterar dock att även andra budgetmedel kan användas för att stöda kulturell verksamhet, om det visar sig att PAF:s avkastning något år inte räcker för ändamålet, vilket de ifrågavarande lagarna inte förhindrar.

Detaljmotivering

1. Landskapslag om ändring av landskapslagen om kulturell verksamhet

1 § Utskottet föreslår en redaktionell ändring.

12 § Utskottet föreslår en redaktionell ändring så att paragrafens terminologi överensstämmer med den terminologi som används i lagen i övrigt. Begreppet understöd skall enligt utskottet kunna tolkas i vid mening så att det skall bli möjligt att bevilja alla typer av bidrag till registrerade föreningar eller stiftelser för kulturell verksamhet. Enligt utskottet bör delegationen ha möjlighet att i största möjliga utsträckning anpassa olika typer av understöd till mottagarnas speciella behov. Vidare föreslår utskottet att ett förtydligande görs så att det klart framgår att andra stödtagare erhåller stöd för kulturell verksamhet enligt landskapslagen om Ålands kulturdelegation.

2. Landskapslag om Ålands kulturdelegation

2 § Utskottet föreslår dels några redaktionella ändringar, dels att begreppet kulturbudget definieras.

Utskottet föreslår även att den uppräkningslista av olika kulturella ändamål som görs i punkten b) utgår och ersätts med ett mer allmänt begrepp. Begreppet "kulturell verksamhet" skall möjliggöra för delegationen att stöda olikartade kulturella arrangemang och projekt, bl.a. av de slag som nämns i framställningen, samt att fördela verksamhetsunderstöd och andra typer av understöd till registrerade föreningar och stiftelser i enlighet med vad som stadgas i landskapslagen om kulturell verksamhet. Begreppet "kulturell verksamhet" möjliggör även utdelning av stipendier för kulturella ändamål. Stipendierna kan utgå dels till förkovran, dels utgöra belöning för kulturella prestationer.

Paragrafens utformning har tillkommit genom omröstning (3-2), varvid beslutet har biträtts av ordföranden Lundberg, ledamoten Holmberg och ersättaren Gustafsson.

3 § Utskottet tillstyrker efter omröstning (3-2) paragrafen med några redaktionella ändringar. Beslutet har biträtts av ordföranden Lundberg, ledamoten Holmberg och ersättaren Gustafsson.

4-7 §§ Ändringsförslagen är av redaktionell natur.

8 § Utskottet föreslår att landskapsstyrelsen särskilt skall fastställa grunderna för ersättning till Ålands kulturdelegations ordförande, vice ordförande, medlemmar och sakkunniga.

9 § Utskottet konstaterar att besvär anförs till Ålands förvaltningsdomstol i enlighet med 26 § självstyrelselagen.

11 §§ Utskottet föreslår efter omröstning (3-2) en ändring av övergångsbestämmelsen så att det klart framgår att medlemmarna i det nuvarande kulturrådet kvarstår i sina uppdrag för en tid som motsvarar den vid lagens ikraftträdande verkande landskapsstyrelsens mandatperiod. Beslutet har biträtts av ordföranden Lundberg, ledamoten Holmberg och ersättaren Gustafsson.

ÄRENDETS BEHANDLING

Lagtinget har den 27 mars 1996 inbegärt kulturutskottets yttrande över framställningen.

Utskottet har i ärendet hört landskapsstyrelseledamoten Harriet Lindeman, lagberedningssekreteraren Olle Ekström, överinspektören Jan-Erik Åkerfelt och t.f. kultursekreteraren Jan-Ole Lönnblad.

I ärendets avgörande behandling deltog ordföranden Lundberg, vice ordföranden Viveka Eriksson, ledamöterna Eklöw och Holmberg samt ersättaren Gustafsson.

Ledamöterna Viveka Eriksson och Eklöw har fogat reservation till betänkandet.

UTSKOTTETS FÖRSLAG

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet

att Lagtinget måtte anta de i framställningen ingående lagförslagen i följande lydelse:

1.

L A N D S K A P S L A G
om ändring av landskapslagen om kulturell verksamhet

I enlighet med lagtingets beslut (*uteslutning*) *ändras* 1 §, 2 § och 12 § 1 mom. samt rubriken till 2 kap. landskapslagen den 25 juli 1983 om kulturell verksamhet (39/83) som följer:

1 §

För att främja och stöda *den kulturella* verksamheten i landskapet verkar dels landskapsstyrelsen och dess underlydande myndighet Ålands kulturdelegation, dels kommunerna.

2 kap.

Ålands kulturdelegation

2 §

(Lika som framställningen.)

12 §

Registrerad förening eller stiftelse som bedriver kulturell verksamhet kan beviljas *understöd*. Om inte annat följer av landskapslagen om Ålands kulturdelegation (/) eller landskapsstyrelsen beslutat annorlunda skall en sådan ansökan om *understöd* prövas av *delegationen*. *I fråga om övriga stödtagare stadgas närmare i landskapslagen om Ålands kulturdelegation.*

(Ikraftträdelsebestämmelsen lika som i framställningen.)

2.

L A N D S K A P S L A G
om Ålands kulturdelegation

(Ingressen lika som framställningen.)

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Ålands kulturdelegation

(Lika som framställningen)

2 §

Kulturdelegationens verksamhet

Ålands kulturdelegation skall i enlighet med av *lagtinget* fastställd rambudget och därtill hörande motiveringar för landskapets kultursektor samt i enlighet med landskapsstyrelsens kulturpolitiska riktlinjer och särskilda instruktioner fatta (*uteslutning*) beslut i kulturfrågor. *De moment i budgeten för landskapet Åland som avser medel för kulturell verksamhet benämns nedan kulturbudget.*

Delegationen skall ta initiativ i kulturfrågor och skall härvid på föredragning av vederbörande tjänsteman och i enlighet med landskapsstyrelsens instruktioner därom

a) efter förslag av Ålands penningautomatförenings fördelningsråd upprätta förslag till ramar för landskapets kulturbudget,

b) efter förslag av Ålands penningautomatförenings fördelningsråd fördela de i kulturbudgeten upptagna medlen till kulturell verksamhet samt

c) upprätthålla kontakter med kommunernas kulturnämnder och med kulturella organisationer och föreningar samt samarbeta med dem i frågor som gäller främjande och utveckling av kulturlivet.

2 kap.

Kulturdelegationens sammansättning

3 §

Kulturdelegationens ordinarie medlemmar

Ålands kulturdelegation tillsätts för den tid *under vilken landskapsstyrelsens mandatperiod* varar. *Delegationen* skall ha minst fem och högst sju medlemmar, av vilka en skall vara den landskapsstyrelseledamot som ansvarar för kulturfrågor. Landskapsstyrelsen utser ordföranden för *delegationen* bland dess medlemmar. *Delegationen* väljer inom sig en vice ordförande. Till *delegationen* kan knytas sakkunniga.

Om en medlem av *delegationen* avlider eller befrias från sitt uppdrag innan tiden för uppdraget är ute skall landskapsstyrelsen tillsätta en ny medlem.

4 §

Ersättare för kulturdelegationens ordinarie medlemmar

För Ålands kulturdelegations medlemmar utser landskapsstyrelsen ersättare på samma grunder som vid tillsättande av *delegationens* ordinarie medlemmar. Bestämmelser om *delegationens* medlemmar gäller i tillämpliga delar även ersättarna.

3 kap.

Kulturdelegationens arbetsordning

5 §

Sammankallande

Ålands kulturdelegation sammankallas av ordföranden eller vid förfall för denne av *delegationens* vice ordförande. Kallelsen bör vara skriftlig och skall om möjligt ange de ärenden som skall handläggas vid sammanträdet.

6 §

Beslutförhet

Ålands kulturdelegation är *beslutför* då ordföranden eller vice ordföranden och minst hälften av medlemmarna är närvarande. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst.

Delegationens beslut skall delges landskapsstyrelsen. *Delegationens* verksamhetsberättelse skall årligen före utgången av mars månad delges landskapsstyrelsen.

7 §

Budget

Ålands kulturdelegation får varje år för sin verksamhet ett ramanslag ur landskapets budget och kan på anhållan beviljas *tilläggsanslag (uteslutning)*.

8 §

Ersättning

(Lika som framställningen.)

4 kap.

Särskilda bestämmelser

9 §

Besvär

(Lika som framställningen.)

10 §

Reglemente

(Lika som framställningen.)

11 §

Ikraftträdande

(1 och 2 mom. lika som framställningen.)

Medlemmarna i kulturrådet, som tillsatts enligt de bestämmelser som gällde före

denna lag träder i kraft, kvarstår i sina uppdrag för en tid som motsvarar mandatperioden för den vid lagens ikraftträdande verkande landskapsstyrelsen. Efter det att denna lag trätt i kraft benämns kulturrådet Ålands kulturdelegation och verkar i tillämpliga delar enligt lagens bestämmelser. De bestämmelser om tillsättande av Ålands kulturdelegation, vilka finns i denna lag, tillämpas första gången efter det att ny landskapsstyrelse tillträder efter ikraftträdandet av denna lag.

Mariehamn den 23 april 1996

Ordförande

Gunnar Lundberg

Sekreterare

Niclas Slotte

RESERVATION

Vi anser att landskapets kulturpolitiska riktlinjer och övergripande mål samt de budgetramar kulturen har att hålla sig till skall anges av lagtinget oberoende av finansieringskälla. PAF:s fördelningsråd skall inte vidare vara delaktiga i fördelningen efter att lagtinget fastställt budgeten.

Delegationen är ett verkställande organ underställt landskapsstyrelsen, men bör enligt vår mening tillsättas på parlamentarisk grund för den tid lagtingets mandatperiod varar. I övrigt omfattar vi utskottets betänkande.

Med hänvisning till det anförda förestår vi

att Lagtinget antar det i framställningen ingående andra lagförslaget i enlighet med utskottets förslag, dock med följande ändringar:

2 §

Kulturdelegationens verksamhet

Ålands kulturdelegation skall i enlighet med av lagtinget fastställd rambudget och därtill hörande motiveringar *och riktlinjer* för landskapets kultursektor samt i enlighet med landskapsstyrelsens (*uteslutning*) särskilda instruktioner fatta beslut i kulturfrågor. De moment i budgeten för landskapet Åland som avser medel för kulturell verksamhet benämns nedan kulturbudget.

Delegationen skall ta initiativ i kulturfrågor och skall härvid på föredragning av vederbörande tjänsteman och i enlighet med landskapsstyrelsens instruktioner därom

a) efter förslag av Ålands penningautomatförenings fördelningsråd upprätta förslag till ramar för landskapets kulturbudget,

b) efter *att budgeten fastställts* fördela de i kulturbudgeten upptagna medlen till kulturell verksamhet samt

c) upprätthålla kontakter med kommunernas kulturnämnder, kulturella organisationer och föreningar samt samarbeta med dem i frågor som gäller främjande och utveckling av kulturlivet.

3 §

Kulturdelegationens ordinarie medlemmar

Ålands kulturdelegation tillsätts *på parlamentarisk grund* för den tid under vilken *lagtingets* mandatperiod varar. Delegationen skall ha minst fem och högst sju medlemmar, av vilka en skall vara den landskapsstyrelseledamot som ansvarar för kulturfrågor. Landskapsstyrelsen utser ordföranden för delegationen bland dess medlemmar. Delegationen väljer inom sig en vice ordförande. Till delegationen kan

knytas sakkunniga.

(2 mom. lika som i kulturutskottets betänkande).

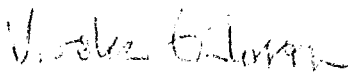
11 §

Ikraftträdande

(1 och 2 mom. lika som i kulturutskottets betänkande).

Medlemmarna i kulturrådet, som tillsatts enligt de bestämmelser som gällde före denna lag träder i kraft, kvarstår i sina uppdrag för en tid som motsvarar mandatperioden för *det* vid lagens ikraftträdande verkande *lagtinget*. Efter det att denna lag trätt i kraft benämns kulturrådet i Ålands kulturdelegation och verkar i tillämpliga delar enligt lagens bestämmelser. De bestämmelser om tillsättande av Ålands kulturdelegation, vilka finns i denna lag, tillämpas första gången efter det att ny landskapsstyrelse tillträder efter ikraftträdandet av denna lag.

Mariehamn den 23 april 1996

Viveka Eriksson

Raija-Liisa Eklöw